

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

12. De Coniugio cum Relicta fratris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

penit illi rei p se, ac hoc si coniugiu iter leuiru, & relicta fratris est p se prauu, in oī casu est prauum semper. & in oīanib. ipsū eius prauitas comitat. Ex hoc itaque q coniugium inter leuirum & relicta fratris inuentum est qnque sine prauitate, dicimus q non est p se prauum, qd non fuit prohibitu eo q esset p se prauu, sed ex autoritate legislatoris effectū est prauu, qā prohibitu. Heo de Leui. lege.

Verba aut Io. Baptiste ad Herodē Galilee Tetra-cha. Nō licet tibi hīc uxore fratris tui, aliena sunt a pposito, tum qā de uxore fratris uiuentis loquebat Ioānes, ut testat Io. sephus Antiq. lib. 8. c. xiii. clare. mdr quod Herodias deseruit uiuum uirum: Ege sippus quoque de exei. Hiero cli. 2. capite 4. clare dicit de Herode, quod fratris uxorem uiuentis eripuerat, habentem semen de germano ipsius. Tum quia aliud est esse illicitum coniugium cum relicta fratris, aliud esse illud illicitum ex prauitate moralī per se conueniente tali coniugio: committitur. n. sop hīma a pluribus causis ad vnam determinate. Illicitum siquidem proficisci potest ex multis causis, & quantum ad propositum spectat, in promptu erat cā illiciti coniugii ipsa lex Leuitica. Herodes. n. legem profitebatur. Iudgorum. & iō esto quod Herodias fuerit relicta fratris, verum dixit Ioan. Nō licet tibi habere uxorem fratris tui, quia prohibitu hoc est in lege. Clarum. n. erat, quod non ad suscitandū semen fratris duxerat eam. Non pōt itaq; huic inferri moralis prauitas per se conueniens, tali coniugio, sed prauitas moralis, ppter prohibitōnem legis: talis. n. prauitas certa, & clara oībus erat.

Hęc doctissime Rex, si uera, ac sufficientia esse videbantur, corrigendum est factum: at si non fat esse iudicantur, significetur quēso quid deest, confido enim in diuinā gratia largitate, quod qui cōcipit, perficiet, si uero probabilia censentur, agat obsecro defensor fidei hominem inter hīc inde pbabilia ambiguum, optime autem nouit maiestas, tua quid in dubiis agendum sit, quid diuina lex Deut. 17. statuit agendum in occurrentibus dubiis. Si denum falsa existimabuntur, confutare dignare doctissime princeps: paratus enim sum, & dicere, & mutare sententiam. Tolle obsecro scandalum tanta multitudinis Christianorum in Europa, non solum uulgarium, sed & religiosorum, & peritorum. Tolle autem, manifestando iustitiam facti, ut scandalum non sit datum, sed acceptū, offero enim me pæconem iustitiæ celsitudinis tuæ, quæ foelix ualeat. Romæ vigesimo septimo Ianuarii. 1534.

Responsionis Thomæ de Vio Caietani Cardinalis sancti Xylti ad præmissas 16. articuloꝝ censuras, eiusdemq; de coniugio cum relicta fratris sēretiar (quæ simul cum enarratione Iobis, ad studioꝝ forum uilitate, post mortē authoris p Ioan. Daniclis S.D.N. Papæ penitentiariū, editæ sunt) finis.

TRACTATUS QUARTUSDECIMVS, de coniugio Regis Angliæ cum relicta fratris sui ad Clementē septimum Pontificem maximum in decem capita diuisus.

S. V. M. M. E. A. R. I. K. M.

- 1. Quæ intentio sit operis.
- 2. Enarratio facti.
- 3. Quid diuino iure statutum est de coniugio inter leuirum & fratrem.
- 4. Quod non omne coniugium inter leuirum & fratrem est diuina lege prohibitum.

- A 5. Quod secundum ius nature non omne coniugium inter leuirum & fratrem est inhonestum.
- 6. Quod secundum legem tam diuinam, quam naturalem patet fieri inter leuirum & fratrem coniugium honestatum propter aliam causam quam propter suscitandum semen ac nomen fratris defuncti non potest.
- 7. Quod secundum ius diuinum tum nature honestum tum potest esse coniugium inter leuirum & fratrem propter commune bonum.
- 8. Quod coniugium inter serenissimos Angliæ Regem & Reginam, eius fratrem nec iuri diuino nec iuri nature aduersetur.
- 9. Quod siue legent siue non dicta diuina iura coniugium hoc est honestum.
- 10. Quod sacrorum Conciliorum, Pontificum, ac Doctorum iura dicta non militant aduersus hoc coniugium.

C A P I T U L U M I. Quæ intentio sit operis.

Beatissime pater, post pedum oscula beatorum perpetuam felicitatem, in illi ut libellos de coniugio inter serenissimos Angliæ reges ad me perlatos, cauamq; totam diligenter inspicerem, quid iudicii consilique mei esset, accuratissime perferere quo quantum in me esset, quam primum Beatitudinem tuam hac molestia liberarem, studui mox (ut par erat) iussu parere, prælectisque libellis pro & contra, animaduerti multas communes insertas quæstiones. Videlicet de multiplici iure diuino, de illorum duratione, de diuersis nature iuribus, de præceptorum iudicialium diffinitione, de multis dispensandi modis, de potestate Papæ circa ea quæ sunt diuina aut nature iuris. Quæ si tractanda essent & multa cōficienda essent uolumina, & latissimus literarijs certaminibus campus daretur, ut de siderandus semper finis superesset. Quocirca cōtuli ad propria causæ de qua agitur, & ad punctū quæstionis ueniendo ante oculos locandum in primis quod in quæstionem uertitur, duxi, ut omnes intelligant materiam, de qua loquor. Deinde circa hoc, tum in genere, tum in specie quid diuina ac nature iura censeant, scrutandum. His enim notis manifesta apparebit quasi ueritas.

Serenissimus Angliæ modernus Rex, dum esset adolefcens, Serenissimo patre eius Angliæ regē agente, contraxit matrimonium cum serenissima moderna regina Angliæ, tunc non regina, sed relicta fratris eius p̄mogeniti absque prole defuncti, filia Serenissimorum regum Hispaniarum, interque ueniente auctoritate Iulij 11. Rom. Pont. ob bonū seruandæ pacis ac amicitie inter eosdē Reges, confirmauitq; matrimoniu, ac genuit ex ea, multisq; annis coniugali affectu & effectu cū ea uersatus est, modo petit diuortium, eo quod coniugium inuolidum fuerit, utpote contra ius diuinum atque nature a sacris Cōcilij, Pontificibus ac Doctoribus cōprobatum. Hęc est causa ex proprijs discutēda, præmissio tenore apostolice dispensationis. Iulius, &c. Dilecto filio Henrico charissimi in Christo filij nostri Henrici Angliæ regis illustris nato, & dilectæ in Christo filia Catharina charissimi in Christo filij nostri Ferdinadi regis, & charissime filia nostræ Elisabeth regina Hispaniarum, & Siciliæ Catholicorum nata, illustribus salutem, &c. Romani Pontificis præcellens auctoritas cōcessa sibi desuper vii potestate prout personarū negotiorum,